

1 Nazwij zjawisko społeczne przedstawione na rysunku satyrycznym i wyjaśnij, na czym ono polega.

(... / 2 p.)

2 Wskaż okoliczności społeczne, które sprzyjają rozwojowi tolerancji, i te, które jej zagrażają. W tym celu wstaw w wyznaczone miejsca właściwe litery.

(... / 2 p.)

1. Okoliczności sprzyjające tolerancji
 2. Okoliczności zagrażające tolerancji
- A. Przyzwolenie większości na lepsze traktowanie jednej grupy kosztem drugiej.
 - B. Równy status obu grup i normy równości obowiązujące w społeczeństwie.
 - C. Rozbieżności celów i interesów obu grup.
 - D. Wspólne cele realizowane przez członków obu grup.
 - E. Nieformalne kontakty i wzajemne zależności łączące wielu członków obu grup.
 - F. Oficjalne i rzadkie spotkania niewielu przedstawicieli grup.

1. _____ 2. _____

3 Uzupełnij podane definicje właściwymi terminami.

(... / 2 p.)

1. Niezgodności postaw i przekonań prowadzące do stanów napięcia – nieraz bardzo ostrego – między jednostkami lub zbiorowościami to _____.
2. Odpowiednio spreparowane fałszywe komunikaty, które mają na celu wprowadzenie odbiorców w błąd, nazywamy _____.

4 Wskaż korzyści płynące z postawy konformistycznej.

(... / 2 p.)

A. uproszczenie procesu podejmowania decyzji w grupie	D. osłabienie więzi społecznych łączących członków grupy
B. możliwość zasygnalizowania ważnych problemów dotyczących grupę	E. zdobycie sympatii i uznania innych członków grupy
C. samodzielność jednostki w podejmowaniu decyzji	F. postępowanie w zgodzie z własnymi przekonaniami

5 Połącz podane terminy z właściwymi wyjaśnieniami.

(... / 4 p.)

1. afirmacja	A. postawa zakładająca krytyczne podejście do norm grupowych lub społecznych
2. komercjalizacja	B. może prowadzić do pojawienia się uprzedzeń
3. nonkonformizm	C. wychwalanie określonych cech, wartości, postaw, wzorców zachowań, grup
4. stereotyp	D. proces polegający na dostosowywaniu wielu dziedzin życia do wymogów handlu

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

6 Połącz wyjaśnienia z podanymi terminami. W tym celu wstaw w wyznaczone miejsca właściwe litery.

(... / 1 p.)

1. system aksjologiczny

A. hierarchia wartości uznawanych za ważne przez daną jednostkę lub grupę

2. mediacje

B. proces świadomego poznawania i przyswajania przez jednostkę wzorców zachowań akceptowanych w społeczeństwie

3. socjalizacja wtórna

C. rozmowy mające na celu rozwiązanie konfliktu prowadzone przy udziale pośrednika niezależnego od stron sporu

1. _____ 2. _____ 3. _____

7 Połącz wyjaśnienia z podanymi terminami. W tym celu wstaw w wyznaczone miejsca właściwe litery.

(... / 3 p.)

1. rodzina patchworkowa

A. rozmowy mające na celu rozwiązanie konfliktu prowadzone przy udziale pośrednika niezależnego od stron sporu

2. mediacje

B. inaczej: rodzina zrekonstruowana

3. konkubinat

C. związek mężczyzny i kobiety nieusankcjonowany prawnie ani religijnie

1. _____ 2. _____ 3. _____

8 Oceń, czy podane zdania są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

(... / 1 p.)

1.	Najbardziej złożoną formą życia społecznego jest społeczeństwo.	P	F
2.	Potrzeba samorealizacji należy do potrzeb niższego rzędu.	P	F
3.	Światopogląd kształtuje się pod wpływem norm społecznych.	P	F

9 Oceń, czy podane zdania są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

(... / 1 p.)

1.	Postawa konformistyczna polega na negowaniu norm społecznych.	P	F
2.	Sytuacja, w której policjant aresztuje swojego syna za dokonanie kradzieży, jest przykładem konfliktu ról społecznych.	P	F
3.	Światopogląd kształtuje się pod wpływem norm społecznych.	P	F

10 Oceń, czy podane zdania są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

(... / 3 p.)

1.	Najbardziej złożoną formą życia społecznego jest społeczeństwo.	P	F
2.	Potrzeba samorealizacji należy do potrzeb niższego rzędu.	P	F
3.	Światopogląd kształtuje się pod wpływem norm społecznych.	P	F

11 Połącz wyjaśnienia z podanymi terminami. W tym celu wstaw w wyznaczone miejsca właściwe litery.

(... / 2 p.)

1. rodzina patchworkowa

A. hierarchia wartości uznawanych za ważne przez daną jednostkę lub grupę

2. system aksjologiczny

B. proces świadomego poznawania i przyswajania przez jednostkę wzorców zachowań akceptowanych w społeczeństwie

3. mediacje

C. rozmowy mające na celu rozwiązanie konfliktu prowadzone przy udziale pośrednika niezależnego od stron sporu

4. socjalizacja wtórna

D. inaczej: rodzina zrekonstruowana

5. konkubinaty

E. związek mężczyzny i kobiety nieusankcjonowany prawnie ani religijnie

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

12 Dopisz właściwe terminy do zamieszczonych opisów. Wybierz odpowiedzi spośród podanych wyrazów.

(... / 4 p.)

negocjacje, mediacje, arbitraż, wojna

1. Konflikt rozstrzyga decyzja bezstronnego sędziego. – _____

2. Strony sporu prowadzą rozmowy bez pośredników. – _____

3. Akceptowana przez strony osoba szuka rozwiązania sporu. – _____

4. Strony akceptują rozstrzygnięcie będące wynikiem walki siłowej. – _____

13 Zapisz właściwe terminy do zamieszczonych opisów.

(... / 4 p.)

1. Konflikt rozstrzyga decyzja bezstronnego sędziego. – _____

2. Strony sporu prowadzą rozmowy bez pośredników. – _____

3. Akceptowana przez strony osoba szuka rozwiązania sporu. – _____

4. Strony akceptują rozstrzygnięcie będące wynikiem walki siłowej. – _____

14 Dopisz właściwe terminy do zamieszczonych opisów. Wybierz odpowiedzi spośród podanych wyrazów.

(... / 4 p.)

zbiorowość, rodzina, społeczeństwo, społeczność

1. nietrwale skupisko ludzi – _____

2. np. mieszkańcy jednej miejscowości – _____

3. grupa pierwotna i najmniejsza komórka społeczna – _____

4. najbardziej złożona forma życia społecznego – _____

15 Zapisz terminy do zamieszczonych opisów.

(... / 4 p.)

1. nietrwale skupisko ludzi – _____

2. np. mieszkańcy jednej miejscowości – _____

3. grupa pierwotna i najmniejsza komórka społeczna – _____

4. najbardziej złożona forma życia społecznego – _____

16 Zaznacz wiersze zawierające wyrażenia dotyczące realizacji potrzeb wyższego rzędu.

(... / 1 p.)

A. pogłaskanie dziecka po głowie przez bliską osobę

C. przebiegnięcie maratonu

B. ucześnieanie na kurs języka włoskiego

D. spożycie posiłku

17 Zaznacz wiersze zawierające cechy grupy społecznej.

(... / 1 p.)

A. łączące członków poczucie odrębności wobec otoczenia społecznego

C. tworzona przez co najmniej 3 osoby połączone bezpośrednimi więzami

B. nietrwale skupisko ludzi

D. względna trwałość i brak intensywnych kontaktów między członkami

18 Zaznacz w każdym nawiasie właściwe wyrazy, tak aby powstały zdania prawdziwe.

(... / 2 p.)

Negatywne zjawisko społeczne, którego przejawami są m.in. niechęć do zawierania małżeństw, spadek liczby dzieci w rodzinach, wzrost liczby rozwodów i związków nieformalnych, nazywamy (*kryzysem rodziny / anomią społeczną*).

Uogólnienie polegające na przypisaniu identycznych cech – pozytywnych lub negatywnych – wszystkim członkom danej zbiorowości, niezależnie od ich rzeczywistych właściwości i postaw, to (*stereotyp / nacjonalizm*).

19 Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj polecenia. (... / 2 p.)

Głównym przedmiotem wytwórczości i wymiany są w nim dobra o charakterze niematerialnym (informacje, usługi), a produkcja opiera się przede wszystkim na zdobyciach technologicznych: automatyzacji, komputeryzacji, robotyzacji. Dla społeczeństwa tego typu charakterystyczna jest także przewaga liczebna pracowników zatrudnionych w sektorze usług nad pracownikami zatrudnionymi w przemyśle i rolnictwie.

A. Podaj nazwę społeczeństwa, którego dotyczy podany opis.

B. Określ, kiedy doszło do ukształtowania się społeczeństw tego typu.

20 Do wymienionych rodzajów socjalizacji przyporządkuj charakterystyczne dla nich procesy. (... / 2 p.)

1. socjalizacja pierwotna

2. socjalizacja wtórna

A. zbieranie doświadczeń w pracy zawodowej

B. nauka chodzenia

C. przyjmowanie nowych ról społecznych, np. roli ojca

D. funkcjonowanie w nowych grupach społecznych

E. opanowanie czynności fizjologicznych

F. przyswojenie informacji o normach określających podstawowe role społeczne, np. role matki i ojca

1. _____ 2. _____

21 W jakim wieku można w Polsce zawrzeć ważny związek małżeński? Zaznacz właściwą odpowiedź. (... / 1 p.)

A. 14 lat.

B. 16 lat.

C. 18 lat.

D. 24 lat.

22 Dokończ zamieszczone definicje. Wybierz uzupełnienia spośród podanych wyrazów. (... / 3 p.)

matrylinearny, nuklearny, patriarchalny,

1. Model rodziny, w którym mężczyzna – mąż i ojciec – autorytatywnie podejmują decyzję dotyczące najbliższych, nazywamy modelem _____.

2. Model rodziny, w którym potomstwo dziedziczy nazwisko, majątek i status społeczny po matce, to model _____.

3. Typ rodziny będący przeciwieństwem rodziny poszerzonej to typ _____.

23 Dokończ zamieszczone definicje. (... / 3 p.)

1. Model rodziny, w którym mężczyzna – mąż i ojciec – autorytatywnie podejmują decyzję dotyczące najbliższych, nazywamy modelem _____.

2. Model rodziny, w którym potomstwo dziedziczy nazwisko, majątek i status społeczny po matce, to model _____.

3. Typ rodziny będący przeciwieństwem rodziny poszerzonej to typ _____.

24 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe. (... / 1 p.)

1.	Każda grupa społeczna jest formą zbiorowości.	P	F
2.	Potrzeba przynależności należy do potrzeb wyższego rzędu.	P	F
3.	Socjalizacja pierwotna przebiega pod silnym wpływem rodziny.	P	F

25 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe. (... / 1 p.)

1.	Socjalizacja pierwotna przebiega pod silnym wpływem rodziny.	P	F
2.	Nauczycielka ucząca własne dziecko boryka się z problemem konfliktu ról społecznych.	P	F
3.	Postawa nonkonformistyczna polega na akceptowaniu norm społecznych.	P	F

26 Zaznacz poprawne dokończenie zdania. (... / 1 p.)

Afirmacja to

A. wychwalanie określonych cech, postaw, wartości i wzorców zachowań.

B. uznanie określonego punktu widzenia za słuszny.

C. piętnowanie konkretnych zachowań bądź postaw.

D. świadome podejmowanie działań szkodliwych dla danej grupy społecznej.

27 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Komercjalizacja to

- A. nadmiar różnorodnych informacji, niemożliwy do opanowania przez odbiorcę.
- B. akceptacja różnorodności kulturowej, religijnej czy światopoglądowej.

- C. bezkrytyczne odrzucenie dawnej struktury społecznej.
- D. dostosowanie wielu dziedzin życia do wymogów handlu.

28 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Nonkonformizm to

- A. napięcie między jednostkami lub zbiorowościami prowadzące do konfliktu.
- B. postawa zakładająca krytyczne podejście do norm grupowych.

- C. stereotypowe myślenie, nazywane potocznie „przypinaniem łatki”.
- D. gorsze, niesprawiedliwe traktowanie osób lub grup należących do mniejszości.

29 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

System aksjologiczny to

- A. system klasyfikacji grup społecznych ze względu na ich pochodzenie.
- B. forma nacisku wywieranego na jednostkę przez społeczeństwo.

- C. system wartości uznawanych przez jednostkę za ważne w jej życiu.
- D. zbiór potrzeb, których jednostka nie jest w stanie zaspokoić bez udziału społeczeństwa.

30 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Stereotyp to

- A. klasyfikowanie rodzin ze względu na model dziedziczenia.
- B. postawa charakteryzująca się bezkrytycznym przestrzeganiem norm społecznych.

- C. funkcja rodziny polegająca na zapewnieniu ciągłości pokoleń.
- D. przypisanie tych samych cech wszystkim członkom danej grupy lub społeczności.

31 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Socjalizacja wtórna to

- A. proces świadomego przyswajania wzorców zachowań akceptowanych przez społeczeństwo.

- B. proces przebiegający w dzieciństwie, gdy jednostka poznaje podstawowe normy społeczne.

- C. wskaźnik izolacji społecznej.

- D. konflikt między grupami, którego przyczynami są przeciwstawne dążenia i interesy obu stron

32 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Mediacje to

- A. metoda rozwiązywania konfliktu zakładająca udział niezależnego pośrednika.
- B. jedna z form przyswajania umiejętności społecznych w procesie socjalizacji pierwotnej.

- C. władza kobiety posiadającej dominującą pozycję w rodzinie matriarchalnej.
- D. metoda rozwiązywania konfliktu: dobrowolne rozmowy, w których uczestniczą strony sporu.

33 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Rodzina patchworkowa to

- A. model rodziny, w którym życie rodzinne oparte jest na zasadzie partnerstwa.

- B. inaczej: rodzina zrekonstruowana.

- C. rodzina będąca przeciwieństwem rodziny wielopokoleniowej.

- D. inaczej: rodzina wielodzietna, składająca się z rodziców i liczego potomstwa.

34 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

(... / 1 p.)

Konkubinaty to

- A. model rodziny, w którym mężczyzna zajmuje dominującą pozycję.
- B. związek osób dowolnej płci nieprzewidziany w polskim prawie.

- C. związek mężczyzny i kobiety nieusankcjonowany prawnie ani religijnie.

- D. inaczej: wielożeństwo, model związku charakterystyczny dla kultur Indii i Bliskiego Wschodu.

35 **Przeczytaj opis zjawiska, a następnie wykonaj polecenia.**

Zjawisko to – mimo coraz większej świadomości społecznej – nadal występuje bardzo często. Aktualne pozostają stereotypy, według których wszystkie osoby niepełnosprawne są ograniczone intelektualnie i nie nadają się do pracy, prowadzenia samochodu czy wychowywania dzieci. Niepełnosprawni postrzegani są przez pryzmat swoich ograniczeń fizycznych, a nie z uwzględnieniem ich umiejętności, talentów i możliwości. Spotykają się z wyraźnym dystansem ze strony otoczenia, przejawiającym się często w wyrażaniu litości lub w zakłopotaniu. Do negatywnych konsekwencji takich problemów w życiu osób niepełnosprawnych zalicza się obniżenie poczucia własnej wartości, nieakceptowanie własnej niepełnosprawności lub wstyd i alienację społeczną.

A. Nazwij zjawisko przedstawione w tekście.

B. Podaj dwa inne przykłady sytuacji z życia codziennego, które mogłyby ilustrować to zjawisko.